

SKID

GöteborgsOperans Danskompani / Damien Jalet (Zweden, B/FR)

“Ons bestaan zelf draait om gelijktijdige dualiteiten, tussen een verlangen om op te staan en een angst om te vallen. We vallen in slaap, we worden verliefd, weën trekken ons uit de moederlijke cocon om de confrontatie aan te gaan met de harde wetten van een aardse onzichtbare kracht.” (Damien Jalet, www.damienjalet.com)

Damien Jalet

Damien Jalet werd geboren in Ukkel, België. Hij werkte als choreograaf en performer voor gezelschappen als Ballet C de la B, Sasha Waltz et Invités, Chunky Move, Eastman, NYDC, Hessisches Staatballet, l'Opéra de Paris, Scottish Dance Theater, Iceland Dance Company en vele anderen. Damien Jalet begon theater, etnomusicologie en polyfonische zang te studeren aan het Nationaal Instituut voor de Podiumkunsten van Brussel, voordat hij overstapte naar moderne dans en zijn opleiding voltooide in New York City.

Jalet is ondertussen een onafhankelijke Belgische en Franse choreograaf en danser wiens werk over de hele wereld wordt gepresenteerd. Hij is geïnteresseerd in het vermogen van dans om zichzelf voortdurend opnieuw uit te vinden door in gesprek te gaan met andere media zoals beeldende kunst, muziek, film, theater en mode. Damien Jalet gaat vaak multidisciplinaire samenwerkingsverbanden aan. Voor *'Babel (words)'* werkte hij samen met Sidi Larbi Cherkaoui, voor *'Les Médusés'* met dertig kunstenaars in het Louvre in Parijs. En op uitnodiging van de Italiaanse filosoof Giorgio Agamben verzorgde hij de choreografie voor de hedendaagse opera *'Il cielo sulla terra'* van Stefano Scodanibbio voor de opera van Stuttgart.

In februari 2018 regisseerde hij zijn eerste opera *'Pelleas en Melissande'* samen met Sidi Larbi Cherkaoui met een decor van Marina Abramovic, kostuums van Iris Van Herpen en video's van Marco Brambilla bij de Antwerpse opera. Damien Jalet is in 2013 door de Franse regering uitgeroepen tot ridder van de kunsten en letteren.

Skid

In *Skid* zet de relatie van de mens tot de wet van de zwaartekracht, tot de poëzie van verzet tegen en het verlaten van de zwaartekracht zelf, de dansers in beweging. *Skid* beweegt zich tussen verticaliteit en horizontaliteit en wordt opgevoerd op een platform met een hoek van 34 graden dat direct in de orkestbak duikt. De set zelf is geïnspireerd op de meting van de zwaartekrachtversnelling van de aarde van 9,8 meter per seconde. Met slechts twee ingangen tot de schuine ruimte: boven en onder, trekken de dansers fysieke verhaallijnen tussen verschijning en verdwijning.

“Alleen al het staan op het schuine podium brengt spanning met zich mee. De dansers hebben veel kennis en gevoel. Ze hebben een heel mooie relatie met het lichaam en zijn gewicht, en met elkaar. De helling van de vloer zal zijn alsof ze op een andere planeet landen - alles wat ze doen zal anders zijn en ze zullen het vanaf het begin opnieuw moeten leren,” zegt Damien Jalet, de veelvuldig bekroonde Frans-Belgische choreograaf en danser.

Elke beweging van deze choreografische verkenning wordt gecreëerd vanuit de grenzen en nieuwe mogelijkheden die de helling biedt. Bijwijlen episch, gevaarlijk, humoristisch of ontroerend, creëert *Skid* een nieuw landschap van fysieke mogelijkheden, waardoor een kettingreactie van fysieke en emotionele gebeurtenissen ontstaat. Het menselijk lichaam wordt het kruispunt tussen wil, weerstand, instorting en veerkracht - waar de fysieke relatie met anderen vaak de enige troost is tegen de roep van de leegte.

Totaalervaring

Als je naar *Skid* kijkt, is het ontegenzeggelijk een totaalervaring. Het principe is sterk, extreem, bij voorbaat indrukwekkend: de dansers van het GöteborgsOperans Danskompani bewegen zich op een podium dat onder een hoek van 34 graden staat. Spectaculair, niet alleen vanwege de technische moeilijkheidsgraad, maar ook met het oog op de prachtige en zelfs schrijnende symboliek die het Zweedse gezelschap met lichaam en ziel uitdraagt. Een enorm wit platform, met een glad oppervlak, neemt de hele visuele ruimte in beslag; behalve dat een zwarte stof die verticaal vanaf de vloer is gespannen de toegang tot het onderste deel van het podium - het allerlaatste deel van de glijbaan - verhindert.

Losse, zwevende, esoterische muziek begeleidt het verschijnen van een been helemaal boven aan het platform. Alsof uit het niets een lichaam ontstaat, leidt het been tot een arm, dan tot een torso, en een hele danser nestelt zich plat op het bovenvlak. Hij lijkt onbeweeglijk. Onmerkbaar is de danser begonnen, centimeter voor centimeter, naar de bodem van het "plateau" te glijden, onderworpen aan de onverbiddelijke zwaartekracht die nooit ophoudt haar wet op te leggen.

Andere dansers verschijnen op hun beurt en doen hetzelfde: van bovenaf beginnen ze aan een langzame, lange glijpartij, de ogen gesloten, alsof er geen controle nodig is. De gestileerde slow motion van deze kruisingen roept een wereld op die ondergedompeld is in het comfort van het loslaten, van de slaap, vergelijkbaar met een zeebodem waar plankton en onderwateralgen zich laten sturen door de beweging van de branding. Paradoxaal genoeg wekt deze beginfase een sterk gevoel van kalmte op.

Harmonie

Damien Jalet lijkt ons te laten zien dat het voelen van het gewicht van ons lichaam ons in staat stelt in de wereld te zijn, ons in de grond te verankeren en in onszelf te duiken, in harmonie met de omgeving die onze dragers en onze indrukken verwelkomt. Het is deze harmonie die gesublimeerd wordt wanneer twee lichamen met elkaar in wisselwerking treden; midden op de helling glijdt de één plotseling boven de ander uit, stopt het verloop van zijn val met behulp van zijn voeten, wikkelt zijn ruggenwervels af om zijn rug zoveel mogelijk te buigen, zich los te rukken van het contact met de grond en een sierlijke figuur van een hangbrug te vormen... slechts voor een paar seconden, voordat hij zich laat vallen en de ander meesleurt in het natuurlijke verloop van zijn glijpartij - wat altijd de logische en onvermijdelijke uitkomst lijkt.

Na deze onthutsende mijmering volgt een radicale verandering van sfeer. Het licht gaat weer aan op een rauwe, brutale manier en accentueert de indruk van de helling van het podium, dat er plotseling uitziet als een echte muur. De muziek wordt extreem ritmisch, en geeft het tempo aan. In de rij beginnen alle dansers te beklimmen wat een berg is geworden; hier is het de groepsinspanning die gesublimeerd wordt. Knie- en ellebooggrepen, lange passen, sprongen naar boven: het lichaam is ook een machine om bewegingen uit te voeren om een doel te bereiken, en om hindernissen te trotseren. De precieze totaalcijfers, even meedogenloos als de kracht van de zwaartekracht, tonen het ongelooflijke belang aan van de totstandbrenging van een gemeenschappelijke dynamiek om "er te komen". De uitdaging lijkt onoverkomelijk bij elke stap; hoe moeilijk is het om hoger te springen om verder te komen. We worden meegesleept in het spel, niet zonder ons te verbazen over de kracht en de behendigheid die de groep aan de dag legt.

Het is een opgeschort moment dat het stuk afsluit. Een danser, gewikkeld in een soort cocon, werpt geleidelijk alle beperkingen af

om zich naakt terug te vinden en alleen, beetje bij beetje, zonder speciale schoenen, zonder kameraden, zonder houvast, naar de top te klimmen. Het is ontwapenend eenvoudig - zoals het concept van de zwaartekracht - en toch zo krachtig.

Decor

De podiumvloer in Damien Jalet's *Skid* staat op een helling van 34 graden. De menselijke verhouding tot de zwaartekracht en de daaraan verbonden weerstand en verlatenheid is wat de dansers in beweging zet. Dit nieuwe landschap van fysieke mogelijkheden creëert een kettingreactie van fysieke en emotionele gebeurtenissen - gevaarlijk, humoristisch, ontroerend.

De helling in *Skid* is gemaakt door de New Yorkse kunstenaar Jim Hodges die onderwerpen als herinnering, liefde en existentiële strijd aan de orde stelt in een veelzijdige praktijk die fotografie, zeefdrukken en beeldhouwen omvat. Het werk van Hodges is mysterieus, mooi, poëtisch en conceptueel diepzinnig. Het heeft de zeldzame eigenschap dat het tegelijkertijd tot nadenken stemt en visueel mooi is. Hodges werkte voor het decor van *Skid* samen met Carlos Marques da Cruz. Cruz werkt op zijn beurt samen met kunstenaars, performers en filmregisseurs wereldwijd.

Muziek

De muziek in *Skid* is van de Oostenrijkse gitarist en electrocomponist Christian Fennesz. Hij wordt erkend als de sleutelfiguur en een van de meest kenmerkende stemmen van de elektronische muziek van vandaag. Zijn brede internationale reputatie is geconsolideerd door zijn substantiële algemene bijdrage aan nieuwe muzikale expressie. Hij gebruikt gitaren en laptops voor zijn composities, die worden gemixt met korte samples van klikjes en witte ruis.

Kostuums

De speelse, multifunctionele kostuums, geïnspireerd op de motorsportwereld, zijn van de hand van de Belgische modeontwerper Jean-Paul Lespagnard. Hij is een ambassadeur van de Belgische mode in Parijs en daarbuiten. Lespagnard is gefascineerd door alle vormen van kunst, vooral door de hybride creaties. Hij drukte zijn stempel op het vak als kostuumontwerper voor theater en dans, als stylist voor tijdschriften en assistent van Annemie Verbeke.

GöteborgsOperans Danskompani

De Göteborg Opera uit Zweden is een volledige onderneming binnen de regio Västra Götaland en heeft 500 fulltime medewerkers in 90 verschillende beroepen. Ze presenteren zo'n 350 voorstellingen per jaar, voor zo'n kwart miljoen bezoekers. Hun ambitie is om een van de toonaangevende operahuizen in Noord-Europa te zijn.

GöteborgsOperans Danskompani is één van Europa's meest vooraanstaande hedendaagse dansgezelschappen. Elk van de 38 dansers, uit meer dan 20 landen, dragen hun unieke kunstenaarschap bij. Samen vormen ze een creatief en dynamisch gezelschap dat 's werelds toonaangevende choreografen naar Göteborg trekt om nieuwe, revolutionaire werken te creëren.

Het gezelschap wordt momenteel geleid door Katrín Hall. Zij was artistiek directeur van Iceland Dance Company van 1996-2012, waar ze de nadruk legde op het koesteren en ondersteunen van IJslandse choreografen en talenten zoals Erna Ómarsdóttir. Integratie van kunst en samenwerking met artiesten uit andere vakgebieden stonden centraal in de creaties van het gezelschap, in het bijzonder de samenwerking met IJslandse componisten en muzikanten. Naast haar carrière als artistiek directeur was Katrín Hall ook een productieve choreograaf. Ze maakte een aantal werken voor de Iceland Dance Company en voor andere dansgezelschappen

in Duitsland, Oostenrijk, Zweden en de VS. In 2013 richtte ze haar productiebedrijf op en toerde naar Rusland en Denemarken. Naast het creëren en choreograferen van haar eigen werk, werkte ze voor verschillende theater- en muziekproducties en voor televisie. Ze maakte dansfilms (waaronder het internationaal succesvolle *Burst* in samenwerking met regisseur Reynir Lyndal) en choreografeerde muziekvideo's, waaronder popster Shakira's single *Did it again*.

Credits

Choreografie: Damien Jalet
Assistent-choreograaf: Aimilios Arapoglou
Uitgevoerd door: GöteborgsOperans Danskompani
Muziek: Fennesz (met loops van Mahler),
Bijkomende muziek: Marihiko Hara
Decor: Jim Hodges en Carlos Marques da Cruz
Kostuums: Jean Paul Lespagnard
Lichtontwerp: Joakim Brick
Artistiek directeur: Katrin Hall
Fotografie: Mats Bäcker, Mélanie Challe
Product sponsor: Marugo

Bronnen

La montagne magique de Damien Jalet : Skid à Chaillot | Bachtrack
Damien Jalet: Skid (outernetarts.com)
Dance - GöteborgsOperan - GB
GöteborgsOperans Danskompani: Skid - EUROARTS

Tekst: Lieselotte Maes